

ABSTRAKT

Cílem práce bylo zjistit, jak doprovázející pracovníci pohlíží na svoji roli a jak vnímají její dopad na průběh výkonu pěstounské péče. Šlo o přiblížení praktické činnosti doprovázejícího sociálního pracovníka, která značně ovlivňuje celý proces doprovázení a také celkový dopad na pěstounskou rodinu.

V první části je popsán vývoj náhradní rodinné péče od sirotčinců až po současnost. Jsou vymezeny formy u nás i ve světě a také právní ukotvení. Kapitulu uzavírá text pojednávající o procesu zprostředkování náhradní rodinné péče. Ve druhé kapitole je představena pěstounská péče v rámci systému sociálně právní ochrany dítěte. V podkapitolách jsou rozpracována základní témata spojená s pěstounskou péčí, která čtenáři pomohou uchopit její specifika. Podkapitoly popisují práva i povinnosti pěstounů, vymezují druhy pěstounské péče a subjekty doprovázení, specifikují Dohodu o výkonu pěstounské péče a také aktivity v rámci spolupráce se státními subjekty, zejména individuální plánování podpory a systém pěstounských dávek. Kapitulu uzavírá představení dlouho očekávané novely zákona o sociálně právní ochraně dítěte, která vešla v platnost v letošním roce. Třetí kapitola pojednává o významu a funkci celého pěstounství a její podkapitoly jsou zaměřeny na pěstouny i děti péči. Jsou popsány oblasti jako osobnost pěstouna a jeho kompetence, potřeby dětí a specifické potřeby dětí nevyrůstajících v biologických rodinách. Důležitou oblastí je pak v kapitole také teorie attachmentu a projevy dětí s raným traumatem. Poslední kapitolou teoretické části je systém doprovázení pěstounských rodin, jež je v hlavním zájmu této diplomové práce. Podkapitoly vymezují základní pojmy i principy doprovázení a popisují, jak vypadá jeho průběh a jakou úlohu v něm má klíčový pracovník. Specifikována je role a pozice doprovázejícího sociálního pracovníka i jeho kompetence.

V empirické části je zpracován výzkum, při kterém byly provedeny polostrukturované rozhovory se třemi pracovníci vybrané doprovázející neziskové organizace. Všechny pracovníce vykonávají pozici klíčového sociálního pracovníka, přičemž jedna z dotazovaných zastupuje navíc pozici koordinátora v oblasti vzdělávání. V rámci výzkumu byla při analýze rozhovorů použita metoda IPA. Z analýzy vyvstala tři hlavní témata: vnímání dopadu doprovázení na klienty, legislativa a žádoucí změny. Participanti popisovali vnímání dopadu doprovázení na klienty většinou obdobně a to tak, že míra dopadu na pěstounskou rodinu je vždy individuální a je ovlivněná především nastavením a postoji konkrétní pěstounské rodiny. Všichni participanti se shodli, že existují rozdíly i mezi nastavením a kompetencemi doprovázejících pracovníků, kdy se v rozhovoru objevovalo také téma nedostatečného finančního ohodnocení sociálních pracovníků. Z rozhovorů vyplynulo, že nedostatečné finanční ohodnocení způsobuje zvýšenou fluktuaci pracovníků a personální nedostatek, který pak má vliv na poskytování služeb. Všichni participanti se při rozhovorech shodli, že svoji roli vnímají především jako podpurnou a pomocnou a nikoliv kontrolní.